

εφ.Εποχή-Θεατρικά Σεμινάρια 26-09-2007

Καταργούνται τα Επιμορφωτικά Θεατρικά Σεμινάρια για τα μέλη των Ερασιτεχνικών Θιάσων της Περιφέρειας

Ποιος πολιτισμός; Ποια παιδεία; Ποια επιμόρφωση;

Η Μαρώ Τριανταφύλλου συνομιλεί με την Ηρώ Νικοπούλου

Όταν η νέα κυβέρνηση ανέλαβε τα καθήκοντά της, ο πρωθυπουργός, με μια θεαματική κίνηση, μπήκε επικεφαλής του Υπουργείου Πολιτισμού, για να δείξει, υποτίθεται, πόσο τον ενδιέφερε το ζήτημα του πολιτισμού. Ουδέν ψευδέστερον. Με το τέλος των Ολυμπιακών Αγώνων, που ήταν και ο λόγος αυτής της πολιτικής κίνησης, απεσύρθη εντελώς και ουδείς σ' αυτήν τη χώρα πλέον θυμάται ότι, αφού δεν έγινε ανασχηματισμός, αυτός εξακολουθεί να είναι ο Υπουργός Πολιτισμού και βοηθεί του τόσο η κ. Φ. Πάλλη-Πετραλιά όσο και ο ισχυρός ανήρ του υπουργείου, κ. Τατούλης. Πολιτισμός χωρίς χρήματα και χωρίς προγραμματισμό δεν νοείται. Όμως ούτε χρήματα διατίθενται για τέτοιες ... πολυτέλειες ούτε κανείς προγραμματισμός γίνεται βεβαίως. Το τίποτα είναι μάλλον ευφημισμός για την δραστηριότητα αυτού του Υπουργείου.

Μάλιστα, "για να γκρεμίσουνε τά όσα αφήσαν" οι προηγούμενοι (για να θυμηθούμε αλήστου μνήμης εμβατήριον του εμφυλίου), που ούτε εκείνοι φημίζονταν για τις πολιτιστικές τους επενδύσεις, κάποιιοι χρήσιμοι θεσμοί, μικρές πολιτιστικές οάσεις, ειδικά για την επαρχία, σιγά-σιγά καταργούνται. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τα Σεμινάρια Θεάτρου που οργάνωνε για μια εικοσαετία η Γενική Γραμματεία Επιμόρφωσης Ενηλίκων και τα οποία επιμόρφωναν τους ασχολούμενους με το ερασιτεχνικό θέατρο στην επαρχία. Ο θεσμός υπήρξε, σύμφωνα με τις μαρτυρίες των μετασχόντων, επιτυχής. Αλλά, ας υποθέσουμε, ότι δεν ήταν και πράγματι πολλά έχει να καταμετρήσει κανείς στη Γ.Γ.Ε.Ε. Η λύση, λοιπόν, είναι η κατάργησή του ή η βελτίωσή του; Όταν ο θεσμός υπάρχει, υπάρχει ελπίδα καλύτερευσης, όταν καταργείται -και εννοείται δεν προτείνεται κάτι αποτελεσματικότερο σε σύντομο χρονικό διάστημα- δημιουργείται απλώς κενό και ερημιά. Μ' ένα λόγο πολιτικό πρόβλημα.

Για το θέμα η στήλη μίλησε με την ζωγράφο, ποιήτρια και πεζογράφο Ηρώ Νικοπούλου, τη δουλειά της οποίας είχαμε παλιότερα παρουσιάσει. Καλλιτέχνης με μακροχρόνια και επιτυχή παρουσία στον εικαστικό χώρο όσο και στα γράμματα, η Η. Ν., είναι επίσης και σκηνογράφος. Μ' αυτήν της την ιδιότητα έχει δουλέψει πολύ στο φοιτητικό και ερασιτεχνικό θέατρο. Παράλληλα, καθηγήτρια καλλιτεχνικών στην επαρχία για μια εξαετία, έχει σκηνοθετήσει σχολικές παραστάσεις αλλά και ερασιτεχνικό θέατρο ενηλίκων στις περιοχές, όπου υπηρέτησε και υπηρετεί. Φέτος, για παράδειγμα ανεβάζει στη Δάφνη Καλάβρυτων με τους μαθητές του Γυμνασίου τον Φον Δημητράκη του Ψαθά, ενώ στο Πανεπιστήμιο του Πειραιά κάνει τα σκηνικά για το έργο του Μπρεχτ "Ο αφέντης Πουντίλα και ο υπηρέτης του Ματί". Η ίδια έχει συμμετάσχει για τρία χρόνια στα σεμινάρια αυτά και θεωρώντας ότι έχει σαφώς ωφεληθεί από την σεμιναριακή δουλειά, μαζί με πολλούς άλλους υποστηρικτές του θεσμού ξεκίνησε μια κινητοποίηση (για την ώρα αποστολή επιστολών στους αρμόδιους φορείς καθώς και συλλογή υπογραφών) για την επανέναρξή τους.

Είχατε πάρει μέρος στα θεατρικά σεμινάρια της Γενικής Γραμματείας Επιμόρφωσης Ενηλίκων στην επαρχία. Ποιες ήταν οι εμπειρίες σας από αυτόν το θεσμό.

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα της Γενικής Γραμματείας Επιμόρφωσης Ενηλίκων που λειτουργεί εδώ και 20 χρόνια και αφορά ολόκληρη την ελληνική επαρχία. Τα θεατρικά αυτά σεμινάρια παρείχαν γνώσεις και προβληματισμό στους ανθρώπους που ασχολούνται με το ερασιτεχνικό θέατρο στην περιφέρεια. Εισηγητές ήταν άνθρωποι του θεάτρου, ηθοποιοί, σκηνοθέτες, σκηνογράφοι αλλά και θεωρητικοί όπως θεατρολόγοι, ιστορικοί, κριτικοί. Όλοι τους με αναγνωρισμένη την ποιότητα της δουλειάς τους.

Τι ακριβώς ήταν αυτά τα σεμινάρια;

Θα σας εκθέσω την δική μου εμπειρία, από την Πελοπόννησο. Οργανώνονταν από την εκάστοτε Νομα-

ρχία μια φορά το χρόνο. Επιλεγόταν διαφορετική πόλη κάθε φορά, στην οποία συγκεντρώνονταν άνθρωποι των θιάσων της περιφέρειας που είχαν επιλεγεί να συμμετάσχουν στο σεμινάριο. Οι συμμετέχοντες θα έπρεπε να εμπλέκονται στο ερασιτεχνικό θέατρο, αυτό ήταν όρος. Στους μετέχοντες προσφέρονταν κατάλυμα, διατροφή και το εποπτικό υλικό, που ήταν απαραίτητο κάθε φορά, όχι όμως τα οδοιπορικά. Οι αιτήσεις ήταν πάντα περισσότερες από τις θέσεις και στην επιλογή έπαιζε ρόλο το βιογραφικό του καθενός. Το ίδιο σεμινάριο, αργότερα, μεταφερόταν σε πόλεις της περιφέρειας, όπου συνήθως είχε μικρότερη διάρκεια -τρεις ή τέσσερις μέρες-, αναπτύσσονταν μόνο κάποιες από τις θεματικές ενότητες και από περιφερειακό γινόταν τοπικό, εμπλουτισμένο συχνά από ζητήματα πιο πολύ τοπικού ενδιαφέροντος. Εννοείται πως σ' αυτή την δεύτερη φάση συμμετείχαν διαφορετικά άτομα, φυσικά οι επιμορφωτές ήταν συχνά οι ίδιοι. Κάθε χρονιά ήταν αφιερωμένη σε ένα θέμα, π.χ. εγώ παρακολούθησα ένα κύκλο νεοελληνικού θεάτρου, έναν άλλο αμερικάνικου θεάτρου καθώς και σύγχρονο ευρωπαϊκό. Παλιότερα υπήρχαν κι άλλες πολύ ενδιαφέρουσες θεματικές, όπως αρχαία ελληνική τραγωδία.

Μπορείτε να μας περιγράψετε ένα σεμιναριακό κύκλο;

Βεβαίως. Η εβδομάδα ήταν γεμάτη. Θεωρητικά είχαμε το πρωινό ελεύθερο, στην ουσία ποτέ δεν επαρκούσε ο χρόνος για να μελετήσουμε τα κείμενα που μας είχαν μοιράσει ή για να προετοιμαστούμε για τις σκηνές που θα παίζαμε την επομένη στο πλαίσιο κάποιας βιωματικής άσκησης. Οι εισηγήσεις ξεκινούσαν το μεσημέρι και δουλεύαμε ως τις 9 ή τις 10 το βράδυ. Πολλές εισηγήσεις αφορούσαν στη θεωρία του θεάτρου, αλλά υπήρχαν και πολλές ώρες βιωματικών ασκήσεων, κάτι που έχει αποδειχθεί εξαιρετικά χρήσιμο. Οι άνθρωποι που ασχολούνται με το ερασιτεχνικό θέατρο το αγαπούν πολύ αλλά δεν το έχουν σπουδάσει, είναι φυσικό λοιπόν, να τους λείπουν οι γνώσεις για διάφορα στάδια της θεατρικής διαδικασίας, φερ' ειπείν πώς προσεγγίζεται ένας συγγραφέας, πώς αναλύεται ένας χαρακτήρας, πώς χτίζεται ένας ρόλος ή ακόμα πώς φτιάχνεται ένα σκηνικό, πώς επιλέγονται τα ρούχα για ένα έργο, τι γίνεται με τους φωτισμούς κλπ. Μέσα από τη δουλειά που γινόταν στα σεμινάρια διευρυνόταν το ρεπερτόριό τους και η πληροφόρησή τους όσον αφορά σε κάποια καινούργια ρεύματα, επίσης έθιγαν και πιο πρακτικά ζητήματα όπως ασκήσεις αναπνοής, βαθιάς συγκέντρωσης, ορθοφωνίας... Για ένα επαγγελματία ίσως αυτά να φαίνονται απλά, αλλά για ένα ερασιτέχνη είναι ουσιαστικές ελλείψεις που πρέπει να καλύψει.

Ποιά ήταν η κοινωνική και επαγγελματική διαστρωμάτωση των ανθρώπων που παρακολουθούσαν τα σεμινάρια;

Το ένα τρίτο και περισσότερο ήταν δάσκαλοι και καθηγητές της Μέσης Εκπαίδευσης. Οι υπόλοιποι ήταν γιατροί, φαρμακοποιοί, αγρότες... θυμάμαι κάποιον που είχε παντοπωλείο, έναν ψαρά... άνθρωποι απ' όλα τα επαγγέλματα, απ' όλες τις κοινωνικές ομάδες, εκεί ήταν και η ομορφιά. Επίσης άνθρωποι από διαφορετικές περιοχές -η Πελοπόννησος έπαιρνε και τα γύρω νησιά- που έρχονταν σε επαφή, ανταλλάζαν ιδέες, εμπειρίες, προγράμματα, προσκαλούσαν ο ένας τον θίασο του άλλου στις πόλεις και τα χωριά τους....

Από την εμπειρία σας, μπορείτε να μας πείτε αν υπάρχει μεγάλη ερασιτεχνική θεατρική κίνηση στην επαρχία;

Πρέπει να ομολογήσω, ότι τώρα πια έχω μια εικόνα για την επαρχία, πολύ διαφορετική από αυτήν που είχα, πριν πάω να ζήσω εκεί. Την φανταζόμουν μονότονη, βαρετή και άνυδρη. Ήταν μια ευχάριστη έκπληξη για μένα. Στην πραγματικότητα, γίνονται πολλά πράγματα που το αστικό κέντρο αγνοεί και συχνά τα σνομπάρει, μονοπωλώντας την καλλιέργεια και τον πολιτισμό. Εκδίδονται περιοδικά, συστήνονται κινηματογραφικές λέσχες, ανεβαίνουν παραστάσεις. Δυστυχώς βρισκόμαστε σε μια χώρα που όχι μόνο δεν ξοδεύει για τον πολιτισμό αλλά κι όταν υπάρχει μια επιτυχημένη προσπάθεια, την καταργεί, λες και μας κυνηγά ένα σύνδρομο αυτοκαταστροφής. Αυτά τα σεμινάρια, για να γυρίσω στο θέμα μας, ήταν μια ανάσα και μια βοήθεια, που οι ερασιτεχνικοί θίασοι περίμεναν με λαχτάρα. Και οι ερασιτέχνες είναι πιο κοντά από τους επαγγελματίες στην ουσία του θεάτρου, δεν έχουν αλλοτριωθεί από τις ανάγκες του επαγγέλματος, κινούνται από πάθος και όχι για βιοπορισμό. Οι παραστάσεις τους γίνονται πόλος έλξης για το χωριό ή την πόλη τους, κινητοποιούν όλη την κοινότητα. Οι ερασιτεχνικοί θίασοι είναι το πραγματικό στοιχείο πολιτισμού για την επαρχία κι όχι βέβαια οι λίγες καλοκαιρινές παραστάσεις των περιφερόμενων θιάσων "εκ πρωτευούσης", για αυτό χρειάζονται ενίσχυση. Τα σεμινάρια την παρείχαν, βοηθούσαν στην ανταλλαγή ενέργειας, πληροφοριών κι όλο αυτό τώρα πάει...

Πώς σκοπεύετε να κινητοποιηθείτε;

Κυκλοφορεί ήδη ένα κείμενο διαμαρτυρίας πάνω στο οποίο συγκεντρώνονται δεκάδες υπογραφές και δεν θα είναι το μόνο. Δυστυχώς ο μόνος τρόπος που διαθέτουμε για να διαμαρτυρηθούμε είναι ο λόγος (με μικρό και κεφαλαίο). Έχουμε Λόγο λοιπόν που θέλουμε να συνεχιστούν τα χρηματοδοτούμενα θεατρικά σεμινάρια, έχουμε Λόγο που πιστεύουμε ότι το θέατρο είναι απαραίτητο για το πνευματικό επίπεδο ενός λαού όπου κι αν διαμένει είτε στα αστικά κέντρα είτε στην επαρχία.